

ПРЕДШКОЛСКИ ПРОГРАМ

ПУ „ДР СИМА МИЛОШЕВИЋ“

Земун

/Пречишћен текст/

САДРЖАЈ

1. Уводне напомене.....	2
2. Лична карта Установе	3
3. Установа и њено окружење.....	6
4. Понуда програма и услуга.....	6
4.1. Програм неге и васпитања деце узраста до три године.....	7
4.2. Програм васпитно-образовног рада на узрасту од 3 до 5,5 година....	8
4.3. Припремни предшколски програм.....	10
4.4. Рад са децом са сметњама у развоју.....	14
4.5. Програм рада са децом ромске националности.....	14
4.6. Рад са децом на болничком лечењу.....	14
4.7. Радне групе и тимови на нивоу Установе	15
4.8. Додатни, повремени и пригодни програми и облици рада.....	16
5. Сарадња са породицом.....	16
6. Сарадња са друштвеном средином.....	18
7. Праћење и вредновање остваривања предшколског програма.....	19

1. УВОДНЕ НАПОМЕНЕ

Основна полазишта за израду Предшколског програма су Закон о основама система образовања и васпитања, Закон о предшколском васпитању и образовању, Опште основе предшколског програма, извештаји институција које врше увид у рад Установе, оцена рада стручних тела Установе и органа управљања, постигнути квалитет у реализацији задатака васпитно-образовног рада, неге, превентивно-здравствене заштите и исхране, као и степен материјалне и кадровске опремљености.

Наведени извештаји стручних институција показују да је Установа у протеклом периоду са успехом реализовала програмске задатке у области васпитно-образовног рада и стручног усавршавања, задатке на успостављању система квалитета и стандарда за боравак деце и на ублажавању разлика које потичу из социо-културних и материјалних услова породице и изједначавања положаја све деце у погледу задовољења њихових потреба. Стални су напори и на повећању обухвата деце са територије општине Земун неким од облика институционалног васпитања и образовања. У години пред полазак у школу сва деца су обухваћена припремним предшколским програмом.

Приоритетни задаци су:

- стално побољшавање услова за боравак деце и рад запослених (опремљеност, безбедност);
- унапређивање реализације програмских садржаја и задатака и примена различитих облика рада;
- унапређивање процеса индивидуализације васпитно-образовног рада;
- унапређивање процеса инклузије деце из осетљивих група;
- поштовање принципа стручности, тимског рада, размене искустава, уважавање различитости и толеранције на свим нивоима;
- континуирано стручно усавршавање, у складу са програмом стручног усавршавања;
- унапређивање сарадње са породицом (обогаћивање облика и садржаја сарадње, задовољавање потреба родитеља за посебним и додатним облицима рада и прилагођавање радног времена потребама породице – организовање дежурства);
- стална сарадња са локалном средином у циљу обогаћивања садржаја васпитно-образовног рада и побољшања услова за боравак и безбедност деце и рад запослених.
- остваривање максималне искоришћености постојећих капацитета;

2. ЛИЧНА КАРТА УСТАНОВЕ

Материјални услови за остваривање делатности

Преглед наменски грађених објеката

Назив објекта	Површ. објекта	Површ. двориш.	Број соба јасле/ вртић		Адреса
Чаролија	2118	5876	6	8	Капетана Радича Петровића 26
Камичак	713	1370	3	6	Славише Вајнера бб
Земунски бисер	1717	1250	3	7	Драгана Ракића 39
Златни бор	1349	2050		6	Златиборска 46
Мали принц	583	1396	3	4	Карловачка 27
Пачја школа	1705	1362	2	8	Михајла Вукше 2а
Веверица	1292	4950	5	4	Сестара Страин 50
Бубамара јасле	1217	5508	7		Душана Мађарчића Корчагина 5, Земун Поље
Бубамара вртић	1393	3016		14	Браће Крњешевац 6, Земун Поље
Чворак	1170	2575	3	9	Далматинске загоре 92, Батајница
Милица	1975	4175	4	9	Добановачки пут 58, Алтина
Мала сирена	500	2800		4	Keј ослобођења бб
Електронска индустрија	2160	6900	4	11	Батајнички друм 23, Земун
Укупно:	184811	47899	36	91	

Преглед других (прилагођених) простора за рад са децом

Назив објекта	Површ. објекта	Површ. двориш.	Број соба јасле / вртић		Адреса
Алиса	122			2	Старца Вујадина 7
Врапче	288			4	Београдска 3-5
Цврчак	157			2	Вртларска 23
Пчелица Маја	246	456		5	Новоградска 17
Вила Звончица	246	355		2	22.октобра 49
Први корак	360	238	3		Џорџа Вашингтона 5
Зврк	677	3610	3	6	Словенска 4
Флора	313	1700		4	Ђорђа Пантелића б.б.
Искрица	286	870		4	Железничка 4

Браћа Абафи	320	380		3	Светозара Милетића 18
Рода	473	1016	1	4	Београдска 2, Угриновци
Мрвица	142	400	5		Шилерова 87
Палчић	246	811	5		Новоградска 73
Бубице	104	500		1	Официрска колонија10, Батајница
Маца	97			1	Насеље 13. мај, Земун Поље
Пепељуга	293	750		4	Цара Душана 123
Колибри	95			1	Цара Душана 87
Петар Пан	1284	1100	3	10	Пуковника Миленка Павловића 136 б, Батајница
ОШ „Сутјеска“	62			1	Задругарска 1, Земун
ОШ „Бошко Палковљевић Пинки”	30			1	Пуковника Миленка Павловића 7 а, Батајница
ОШ ”Бранко Радичевић”	60			2	Браће Михајловић Трипић 2, Батајница
ОШ „Михаило Пупин“	40			1	Емилије Јакшић 31, Земун
ОШ „Гаврило Принцип“	42			4	Крајишка 34, Земун
ОШ „Бранко Пешић“	30			1	Светотројичина 4, Земун
ОШ „Сава Јовановић Сирогојно“					Призренска 37, Земун
Укупно	5757	10075	19	62	

Укупно: наменски и ненаменски објекти

Број објеката	Површина објеката	Површина дворишта	Број соба јасле/вртић	
37+1	24238	57974	55	153

Програм васпитно-образовног рада одвија се у собама васпитних група, филскултурним салама и другим расположивим просторима, као и на отвореном простору. За заједничке манифестације (прославе, празници, пригодне свечаности, позоришне представе...) користе се холови и дворишта вртића. Програмом су предвиђене посете и активности у сарадњи са друштвеном средином, те су доступни и простори основних школа, библиотека, спортски терени, паркови, излетишта и др.

Опремљеност дидактичким средствима, справама за физичку културу, аудио-визуелним средствима усклађена је са финансијским планом. Сваки вртић има хармонику, ТВ-видео апарат, библиотеку. Установа располаже са 15 пианина.

Радно време вртића је од 7 до 18 часова. У зависности од потреба корисника организована су дежурства од 6 часова ујутру.

Облици васпитно-образовног рада

Васпитно-образовни рад у Установи остварује се кроз следеће облике:

- Целодневни (за узраст од 1 до 3 године);
- Целодневни (за узраст од 3 године до поласка у школу);
- Припремни предшколски програм у трајању од 4 сата;
- Рад са децом са сметњама у развоју;
- Рад са децом на болничком лечењу у оквиру болничке групе.

Припремни предшколски програм

Припремни предшколски програм се у Установи остварује у:

- целодневном трајању (целодневним предшколским и мешовитим васпитним групама) и
- полудневном трајању (припремни предшколски програм на 4 сата).

Припремни предшколски програм у полудневном трајању од 4 сата, у односу на место реализације, остварује се у групама које су:

- у седишту Установе и
- ван седишта Установе (припремне предшколске при основним школама: „Бранко Радичевић“ – Батајница, „Бошко Палковљевић Пинки“ – Батајница; „Сутјеска“, „Бранко Пешић“, „Михаило Пупин“ и „Гаврило Принцип, у Зењмуну)

На реализацији програма васпитно-образовног рада ангажовани су запослени према следећој структури: медицинске сестре – васпитачи, васпитачи, дефектолози – васпитачи, стручни сарадници (педагози, психолози, педагог за физичку културу, педагог за музичку културу и логопед), уз подршку служби којима се унапређује исхрана, нега, превентивно-здравствена и социјална заштита деце (социјални радник, сарадници за превентивну здравствену заштиту, сарадници за исхрану) и друге пратеће структуре.

Васпитно-образовни рад се остварује на српском језику.

3. УСТАНОВА И ЊЕНО ОКРУЖЕЊЕ

Предшколска установа покрива територију општне Земун - рубне градске општине у чијем саставу је једно сеоско насеље и четири новоформирана насеља (Алтина, Плави хоризонти, Бусије, Грмовац). Нова насеља карактерише механички прилив становништва са великим бројем избеглих и расељених породица. Становништво је мултинационално, мултикултурално и мултиконфесионално.

Као стара општина, Земун богатством установа културе даје могућност за умрежавањем Установе. У сеоским подручјима постоји традиција неговања културних садржаја у складу са саставом становништва.

Осим основних школа и музичке школе, у Земуну су и три школе за децу са сметњама у развоју са којима вртићи у окружењу имају планиране облике сарадње.

Социјално окружење и економске могућности артикулишу потребе корисника ка целодневним облицима рада.

Овакво друштвено окружење пружа оријентацију предшколској установи да у изради предшколског програма уважава специфичности сваке средине на микроплану, посебно програма сарадње са породицом

Досадашња искуства у сарадњи основа су за њено проширивање у свакој радној години и мобилишу ослонце у друштвеној средини за свестрани развој деце.

4. ПОНУДА ПРОГРАМА И УСЛУГА

Основни циљ коме се тежи је обезбеђивање квалитета васпитно-образовног процеса у целини, стварањем подстицајне социјалне и физичке средине за учење.

Општи циљеви:

- подршка целовитом децјем развоју (успостављање квалитетних односа на релацији дете – васпитач-родитељ) и индивидуализација васпитно-образовног рада,
- вртић као отворени систем (усмереност на породицу, локалну средину и ширу друштвену заједницу),
- инклузија деце из осетљивих група,
- примена акредитованих програма и посебних и додатних програма,
- тимски рад,
- професионализам,
- унапређивање процеса самовредновања и вредновања.

Посебна пажња поклања се следећим задацима:

- унапређивању услова рада и опште педагошко-психолошке климе,
- инклузивним програмима,

- реализацији Припремног предшколског програма,
- примени акредитованих програма и развијању пројеката у васпитно-образовном процесу,
- квалитету комуникације у васпитно-образовном процесу,
- припреми приправника за полагање испита за лиценцу,
- стручном усавршавању васпитача, медицинских сестара и стручних сарадника,
- континуираној самоевалуацији и евалуацији различитих аспеката васпитно-образовног рада у односу на постављене критеријуме и очекиване ефекте,
- даљем унапређивању сарадње са породицом.

Планирање и реализација програма, и васпитно-образовног рада у целини, подржана је и правилним структурирањем простора и дидактичког материјала, и то у мањем броју објеката по принципу соба-центар, док су у великом броју вртића у оквиру собе организовани центри, односно кутићи у зависности од одређености за одређени Модел. Временска организација и ритам дневних активности усклађени су са потребама деце и породице и у принципу уједначени на нивоу Установе.

Полазећи од улоге васпитача као истраживача сопствене праксе и од савременог приступа у васпитно-образовном раду са децом (акциона истраживања, радионички рад, развијање пројеката), **тимски рад** је све већа потреба (у смислу веће ефикасности и квалитета).

У оквиру Установе функционише неколико **тимова васпитача и стручних сарадника**, који кроз интеракцију, планирање и евалуацију учествују у процесу развијања различитих пројеката и примени акредитованих програма.

У свим радним јединицама планирање и реализација васпитно-образовног рада одвија се у складу са Општим основама предшколског програма, кроз примену акредитованих програма, развијањем пројеката на нивоу вртића и група, али и кроз сопствене пројекте који су настали као продукт тимског рада и стеченог искуства у раду васпитача, медицинских сестара и стручних сарадника.

Пракса је у Установи да се евалуација васпитно-образовног процеса одвија путем актива радних јединица кроз презентације сегмената пројеката на нивоу вртића и на нивоу Установе, као и кроз презентације у које се плански укључују родитељи.

4.1. Програм неге и васпитања деце узраста до три године

Основни циљ васпитно-образовног рада је целовит развој детета, тако што ће се пружити услови и подстицај детету да открива и упознаје самог себе, развија односе и стиче сазнања о свету око себе путем сопствене активности и интеракције са социјалном средином.

Приоритетни задаци васпитања и неге детета узраста до три године су:

- стварање педагошко-психолошких предуслова за успешнију адаптацију деце на јаслице;
- праћење и подршка дечјем развоју и напредовању;
- подстицање дечјег развоја и напредовања кроз игру;
- стварање повољне васпитне средине у којој ће дете стицати искуства по сопственом програму;
- унапређење квалитета кроз систем вредновања и самовредновања;
- партнерски односи са породицом.

Сви приоритетни задаци реализују се у складу са **Развојним планом установе и Акционим плановима радних јединица.**

У раду са децом јасленог узраста посебна пажња се поклања:

- олакшавању адаптације деце;
- индивидуализацији васпитног процеса, примени искустава стечених путем различитих облика стручног усавршавања;
- даљем раду на стварању подстицајне васпитне средине;
- даљој примени афирмисаних пројеката (подстицање развоја: говора, интелектуалног, моторичког, музичко-ритмичких способности, ликовног израза, сензо-перцептивног);
- даљем раду на увођењу критеријума за самовредновање васпитно-образовног рада - изради плана акције за превазилажење уочених слабости;
- примени инструмената за праћење и посматрање дечијег развоја и напредовања;
- унапређивању документовања васпитно-образовног рада;
- даљем унапређивању сарадње са породицом – укључивање родитеља у процес праћења дечијег развоја и напредовања, планирања васпитног рада и проширивање садржаја сарадње.

Унапређивање квалитета васпитно-образовног рада у јаслицама одвија се кроз:

- стручно усавршавање медицинских сестара,
- примену акредитованих програма,
- развијање тема и пројеката на нивоу тимова медицинских сестара и
- самоевалуацију рада.

Стручно усавршавање за медицинске сестре одвија се кроз активе на нивоу Установе и на нивоу радних јединица, чији је циљ да нова сазнања примене и повежу са претходним искуствима у раду. Након едукације и примене у раду са децом, осим сопствене евалуације, ефекти се процењују и презентују на активима радних јединица, док се најбољи примери из праксе презентују на активима на нивоу Установе, као и на стручним скуповима на нивоу Републике.

Реализација васпитно-образовног рада одвија се на принципима тимског рада и професионализма.

Пројекти који се реализују у јаслама: Истраживачке активности; Говор деце раног узраста; Средина као подстицај за развој; Примена лутке у раду са децом; Графичко-ликовне игре; Музичко-ритмичке активности; Моторичке игре: полигон, игре лоптом; Игре скривања; Праћење, посматрање, документовање дечијег развоја и напредовања; Сарадња са вртићем; Сарања са породицом и др.

4.2. Програм васпитно-образовног рада на узрасту од 3 до 5,5 година

Приоритетни задаци васпитно-образовног рада у целодневном боравку су:

- стварање подстицајне средине за учење и развој–дечији вртић као место живљења и одрастања,
- праћење и подршка дечијем развоју и напредовању,
- дечији развој и напредовање кроз игру,

- сарадња са породицом,
- тимски рад,
- професионализам,
- унапређење квалитета рада кроз систем вредновања и самовредновања.

Постављени задаци у складу су са визијом дефинисаном у **Развојном плану Установе** и реализују се у складу са **Акционим плановима радних јединица**.

У раду са децом узраста од 3 – 5,5 година посебна пажња се поклања:

- унапређивању квалитета васпитно-образовног рада кроз индивидуализовани приступ у раду;
- примени и развијању пројеката за подстицање: самопоштовања код деце, сарадничког односа међу децом, еколошке свести код деце; примене лутке у раду; неговање креативности код деце - ликовна, драмска, музичка радионица; спортске игре; подстицање слушне осетљивости деце за различите музичке садржаје;
- раду са децом из осетљивих група: кроз стручно усавршавање васпитача и медицинских сестара и развијање инклузивних програма;
- самовредновању и вредновању васпитно-образовног процеса и успостављању стандарда квалитета;
- даљем унапређењивању сарадње са породицом ;
- унапређивању и развијању садржаја сарадње са локалном заједницом.

Сви наведени задаци се настоје реализовати кроз развијање и планирање пројеката и тема на нивоу групе, вртића и стручних актива, кроз стално преиспитивање ефеката васпитних поступака и услова у којима се одвија васпитно-образовни процес, **а превасходно кроз реализацију Развојног плана установе и Акционих планова радних јединица**.

У конкретним условима педагошке праксе, узимајући у обзир специфичност конкретних вртића, као и потребе и интересовања деце и родитеља планирају се посебни задаци који се реализују поменутиим околностима. Предшколски програм дечјег вртића своју посебност и аутентичност црпи из услова и карактеристика постојеће педагошко-психолошке климе и услова у којима настаје, примењује се и примењујући мења и унапређује.

Процена ефеката рада са децом према постављеним задацима разматрају се како на нивоу тимова васпитача у вртићу тако и на нивоу тимова Установе.

Унапређење васпитне праксе одвија се плански и систематски кроз стално преиспитивање на принципима тимског рада, сарадње, професионалног развоја запослених, као и кроз укључивање шире друштвене заједнице у развијање програма, а нарочито кроз укључивање родитеља и подршку породици.

Посебна пажња се поклања пружању подршке васпитачима у остваривању њихових професионалних улога, како у процесу планирања, тако и на плану евалуације.

Акредитовани програми који се реализују у Установи: Пројекти у предшколској установи, Васпитно-образовна пракса индивидуализованог учења и учења у малим групама, Самопоштовање; Здравом да сте; Комуникативна и стваралачка употреба говора; Дете, васпитач, математика, Индивидуализација – одговор на специфичне потребе предшколског детета, Хиперактивност и дефицит пажње код деце, Уметничка дела у дечјем свету, Растимо уз плес, Грађење на снагама детета и др.

Осим наведених програма у вртићима се реализују и **тематски пројекти на нивоу тима вртића или група**: Примена лутке у раду са децом, Екологија, Традиционалне дечје игре, Истраживачке интелектуалне игре, С децом око света, Музика и покрет, Сарадња са породицом, Математичка играоница, Ритмика у физичком васпитању, Дечје говорно стваралаштво, Развијање Основа програма на основу осебности детета и малих група деце, Кругови пријатељства и др.

Праћење и евалуација ефеката тематских пројеката реализује се на нивоу тимова вртића, а њихова презентација на стручним активима и кроз активности за родитеље.

4.3. Припремни предшколски програм

Припремни предшколски програм се у Установи остварује се у целодневном и четворочасовном облику.

Као подршка реализацији овог програма реализује се Програм рада актива припремних група у оквиру Програма стручног усавршавања са актуелним темама које јачају професионалну компетенцију васпитача припремних група.

Као процес који се одвија током читавог предшколског периода у оквиру подстицања општег развоја детета, припрема деце за школу има свој непосредни циљ да допринесе њиховој зрелости за живот и рад какав се очекује у основној школи. Припремом за полазак у школу обезбеђују се услови за проширивање и сређивање социјалног и сазнајног искуства чиме се ублажавају социјалне разлике и обезбеђује донекле подједнак старт за полазак у школу.

Програм припреме за полазак у школу остварује се у потпуности у складу са Општим основама предшколског програма и доприноси физичкој, социјалној, емоционалној и интелектуалној зрелости и мотивацији за учење код деце:

- *Физичка зрелост* – одређени ниво телесне развијености и здравља;
- *Социјална зрелост* – могућност стицања специфичних облика понашања потребних за успостављање и одржавање друштвених веза;
- *Емоционална зрелост* – развијање самосталности, поверења и самопоуздања и постизање емоционалне стабилности;
- *Интелектуална зрелост* – одређени ниво развијености интелектуалних функција – опажања, мишљења, говора, пажње, памћења, маште као основе за проширивање постојећих и стицање нових знања и информација;
- *Мотивациона зрелост* – унутрашња потребу за сазнавањем, заинтересованост за ушење и позитиван однос према поласку у школу.

У складу са наведеним аспектима готовости за школу, **задачи Припремног предшколског програма су:**

- подстицање самосазнавања
- подршка физичком развоју
- јачање социо-емоционалне компетенције
- подршка сазнајном развоју
- неговање радозналости
- поштовање индивидуалности и подстицање креативности.

Припремни предшколски програм се реализује кроз два програмска модела (модел А и модел Б), као и у комбинацији оба модела у одређеном броју васпитних група. Оба модела садрже начела васпитно-образовног рада, циљеве, могуће садржаје, сарадњу са породицом и локалном заједницом, посебно са школом. Заједничко за оба

модела је да садржаји са којима се деца упознају кроз организоване активности, никада не смеју постати сами себи циљ, нити се циљеви васпитно-образовног рада смеју ограничити само на то да дете стекне неки појам или усвоји одређену вештину и навику.

Опредељивање за одређени програмски модел врше васпитачи, а на избор утичу:

- преференција васпитача,
- просторни услови, опремљеност,
- број деце.

При програмирању васпитно-образовног рада васпитачи полазе од циљева и задатака васпитно-образовног рада у години пред полазак у школу, узрасних особености, интересовања и потреба деце и на основу тога врше избор садржаја за дечје активности.

Модел А

У планирању је важно да васпитач следи циклус: посматрање – планирање – деловање-праћење и процена (евалуација).

Посматрање омогућује васпитачу да потпуније упозна децу и њихове специфичне особине. Као што је значајно да се васпитач бави посматрањем и праћењем деце, исто тако је значајно да васпитач разуме податке које добије посматрањем које ће користити у планирању.

У планирању васпитач полази од:

- анализе потреба деце и њихових интересовања, података добијених посматрањем потреба деце;
- евалуације дневних планова;
- анализе реализације оквирног плана;
- могућности за укључивање родитеља;
- предлога могућих садржаја рада (основних ситуација, појмова, вештина);
- анализе одабраних циљева и садржаја у односу на дугорочне циљеве програма;
- могућих активности деце и васпитача;
- разматрања актуелности и догађаја који могу утицати на одабране садржаје или тему;
- разматрања или припреме ресурса потребних за реализацију одабраних садржаја.

У складу са моделом А као концептом отвореног система васпитања, васпитач развија припремни предшколски програм на нивоу своје васпитне групе, а у складу са полазиштима о детету, игри и учењу према Основама програма.

У избору и планирању садржаја образовања васпитач се руководи начелима која важе за целину васпитно-образовног рада (начело ангажованости, доследности, реалистичности, животности и поштовања другог) уз уважавање природе врста знања као и њихове културне специфичности и значаја. Извори садржаја налазе се пре свега у реалном животном контексту детета, како у детету тако и ван њега, а тек потом су то скупови знања и умећа похрањени у наукама, уметности, усменој, писаној, материјалној традицији, који пре свега служе васпитачу као извор идеја за планирање и организацију васпитно-образовног рада.

У избору садржаја важно је:

- да се садржајима подржава искуство деце, да допуњавају оно што дете зна, уме иможе;
- да су занимљиви, интересантни, игровни, сазнајно провокативни, прожети хумором;
- да су педагошки релевантни и доприносе остваривању планираних задатака и извор су за разноврсне активности деце;
- да покривају све области развоја: сазнајни, социо-емоционални, физички;
- да су богати и разноврсни у формама и темама и да представљају културне, уметничке и васпитне вредности.

Модел Б

Програм припреме за школу представља систем активности и садржаја, као и посебних методичких поступака којима треба да се постигну: интелектуална, социјална, емоционална имотивациона готовост за оно што их очекује у школи, уз развој сазнајних интересовања потребних за школски начин учења.

Садржаји и активности којима се деца припремају за полазак у школу сврстани су у области васпитно-образовног рада које омогућавају бољу припремљеност за живот и рад који их очекује у школи.

Приликом програмирања и планирања васпитно-образовног рада, програмске садржаје треба што више тематски повезивати и прожимати, пре свега због повезивања дететовог личног искуства стеченог ван вртића са свим врстама сазнања које стиче у њему.

У моделу Б припремног предшколског програма предвиђени су васпитно-образовни циљеви и садржаји који су тешко остварљиви у потпуности, чак и у оптималним условима какви су иначе ретки у нашим вртићима. То је учињено како би васпитачи имали веће могућности да међу њима бирају, разрађују их сами, у складу са потребама, могућностима и индивидуалним карактеристикама деце коју припремају за школу. Стварајући повољне услове за живот и рад у вртићу и кроз сарадњу са породицом и друштвеном средином могу се постићи основни програмски циљеви.

Захваљујући остваривању припремног предшколског програма деца ће стећи одређена лична искуства и сазнања и утемељити способности и личне ставове који ће се развијати током читавог школовања.

Важно је да сва деца учествују у предвиђеним активностима прикупљајући искуства и развијајући своје способности до нивоа за који су спремна, што значи да се могу очекивати значајне индивидуалне разлике. Сваком детету треба омогућити да се развија до сопственог оптимума условљеног сазревањем његових функција и другим факторима који делују на учење и развој, водећи рачуна да се код деце створе претпоставке за успешан старт у школу и позитивна мотивација према свему што их тамо очекује.

Области васпитно-образовног рада

Програм припреме за школу састоји се од области у које су сврстани васпитно-образовни садржаји и активности путем којих се остварују општа и посебна припрема за полказак у школу, и то.

- *Развој говора* (неговање говорне културе, богаћење дечјег речника и неговање граматички правилног говора, вербално изражавање и комуникација, монолошки говор и причање, упознавање са дечјом књижевношћу и говорне игре)

- Припрема за почетно читање и писање
- Развој почетних математичких појмова (положаји у простору, кретање кроз простор, поређење и процењивање, области, линије и тачке, облици, образовање скупова, бројност скупова и временско сазнање)
- Упознавање природне и друштвене средине (живи свет – животиње, биљке, човек, материјални свет, заштита животне средине, човек као друштвено биће, рад људи, саобраћајно васпитање)
- Физичко васпитање (физички развој, развој опажања, јачање здравља и одржавање хигијене)
- Ликовно васпитање (цртање, сликање, пластично обликовање и естетско доживљавање и процењивање)
- Музичко васпитање (слушање музике, певање, свирање и плесне активности)

Приликом програмирања и планирања васпитно-образовног рада посебну пажњу васпитачи ће посветити организацији усмерених активности.

Различити садржаји који се усвајају, као и способности и вештине које се развијају захтевају различите приступе иначе рада, у којима код неких претеже узгредно учење кроз игру (нпр. говорне, драмске, ликовне, музичке и плесне активности) док код других у први план долази непосредно подучавање и вежбање од стране васпитача (нпр. здравствено-хигијенске и саобраћајне активности...)

У односу на специфичности поједине врсте активности ће се обављати претежно у активностима по дечјем избору, док ће друге бити усмераване од стране васпитача, или представљати партнерску размену између деце и васпитача.

Васпитно-образовне могућности усмерених активности се огледају у планском и систематском стицању знања и умења, организованим облицима понашања, развоју вољне пажње и оспособљавању за умну активност. У току ових активности васпитач може да се посвети сваком детету у групи, као и да непосредније остварује предвиђени програм.

У непосредном васпитно-образовном раду, без обзира на програмски модел за који су се определили, васпитачи ће посебну пажњу посветити реализацији следећих задатака припремног предшколског програма:

- јачање социо-емоционалне компетенције;
- подстицање самосталности, иницијативности и изграђивање радних навика;
- подстицање развоја интерперсоналних односа међу децом;
- неговање толеранције;
- развој самопоштовања;
- подршка и подстицај радозналости деце за друштвеним и природним појавама;
- активно самостално долажење до одговора и решења;
- стицање основних појмова о свету који их окружује: о животу људи, природним појавама, друштвеним односима и делатностима;
- подршка развоју интелектуалних функција: мишљење, говор, памћење, опажање и машта;
- подстицање и уважавање потребе за сазнавањем и проширивањем искустава;
- подстицати их да примењују и користе различита дидактичка средства у решавању проблема у свакодневним ситуацијама и активностима у вртићу;
- да се код деце потпомаже правилан раст и развој;
- упознати децу са различитим ликовним техникама и материјалима, као и развијање спретности у раду;
- подстицати жељу за активно певање, слушање музике и извођење музичких игара;

4.4. Рад са децом са сметњама у развоју

Рад са децом са сметњама у развоју остварује се у оквиру редовних васпитних група а планира се организовање развојне групе у оквиру ОШ „Сава Јовановић Сирогојно“, улица Призренска 37, Земун.

У оквиру редовних васпитних група рад са децом са сметњама у развоју заснива се на развијању стратегија за пружање додатне образовне подршке и подстицању позитивног става васпитача, деце и родитеља. Инклузивни тимови на нивоу радних јединица за свако дете са сметњама у развоју израђују педагошке профиле и израђују, реализују и евалуирају индивидуалне планове рада. Педагошки профили се израђују на основу праћења и посматрања, као и достављене документације.

Програм рада у развојној групи реализују два дефектолога кроз индивидуални рад и укључивање деце ове групе у заједничке активности са децом других група у вртићу у циљу унапређења њиховог развоја. За свако дете у развојној групи израђује се и реализује индивидуални образовни план.

4.5. Програм рада са децом ромске националности

Основни задаци Програма усмерени су на:

- развијање толеранције на различитости;
- очување традиционалних обележја и вредности;
- адекватну припрему деце за школу;
- социјализацију;
- превазлажење језичких баријера.

У установи се реализује и Акциони план за инклузију деце ромске популације као одговор на претходно евидентиране могуће проблеме у раду са децом ове популације, како би се постигла боља социјализација и припремљеност за школу (нередовно долажење деце у вртић, језичка баријера, почетни ниво знања, слаба заинтересованост за активности у вртићу, тешко укључивање у планиране активности, слабо разумевање и неприхватање правила понашања, недовољна сарадња родитеља).

4.6. Рад са децом на болничком лечењу

Основни задатак је хуманизација простора и боравка деце на болничком лечењу са свим пратећим аспектима и рад на подстицању и развоју емотивне и социјалне стране личности.

Поштујући основне и посебне потребе деце на болничком лечењу, задатак је и јачање воље код деце у превазилажењу здравствених и емотивних проблема. Такође, током боравка деце на болничком лечењу, васпитач упоредо ради и са родитељима-свакодневно са мајкама пратиљама и за време посета.

Стручно усавршавање васпитача болничке групе одвија се, осим у установи, и на активима на нивоу Града и Републике .

У болничкој групи, која је организована у оквиру КБЦ Земун, улица Вукова 9, Земун, организује се рад са децом која се налазе на болничком лечењу.

4.7. Радне групе и тимови на нивоу установе

На нивоу Установе формиране су радне групе које функционишу на принципима тимског рада и баве се различитом проблематиком везаном за унапређивање васпитно-образовног процеса и развој Установе. Проблематика којом се баве радне групе презентује се на стручним активима по утврђеном плану.

Радна група за реализацију Програма увођења приправника у посао

Радна група је организована као подршка реализацији Програма увођења приправника у посао, у циљу његове успешније реализације кроз пружање неопходне помоћи приправницима и менторима:

- давање свих потребних информација,
- увид у квалитет рада на увођењу приправника у посао и појединачно пружање стручне подршке,
- процена и увид у квалитет ефеката Програма.

Тим за пружање професионалне подршке

Основна идеја Тима за професионалну подршку је помоћ појединцу у превазилажењу тешкоћа на које наилази у професионалном раду, откривањем образаца у понашању који чине основу за настајање проблема и упознавања са правилима која важе код оваквих образаца. Радећи на конкретним искуствима стварају се услови да се стекне увид у нека неуспешна решења којима се прибегава у одређеним ситуацијама. Тиме се ствара увид у погрешна уверења која су у основи неких поступака тј. професионалне ефикасности. Тим се највише бави ситуацијама у којима се показује склоност ка «спашавању», игрању «жртве» и «прогањању».

Тим за заштиту деце од насиља, занемаривања и злостављања

Тим је формиран на нивоу Установе и чине га педагог, психолог, социјални радник, сарадник за превентивно здравствену заштиту, васпитач, медицинска сестра и представник Савета родитеља. Тимови за заштиту деце од насиља, занемаривања и злостављања формирају се и на нивоу сваке радне јединице. У циљу лакше реализације програма руководиоца сваке радне јединице координира са централним тимом.

Основни задатак тима је спровођење превентивних мера, препознавање, процена и реаговање на појаву насиља и занемаривања и сарадња са релевантним установама.

Тим за развојно планирање

Чланове Тима за развојно планирање на нивоу Установе чине: педагози, васпитачи, медицинска сестра-васпитач, представник Савета родитеља и представници локалне заједнице.

Основни задатак Тима за развојно планирање на нивоу установе је наставак реализације Развојног плана кроз израду, праћење реализације и евалуацију Акционог плана за текућу радну годину. У складу са Акционим планом Установе за текућу годину, и у сарадњи са Тимовима за развојно планирање на нивоу радних јединица, Тим израђује смернице за израду акционих планова радних јединица, пружа неопходну помоћ у њиховој изради, реализацији и евалуацији. Тим континуирано прати и документује реализацију Развојног плана установе и периодично припрема анализе за педагошки колегијум и запослене.

Тим за инклузивно образовање

Тим је формиран на нивоу Установе и чине га педагози, психолог, логопед, социјални радник и сарадник за превентивно здравствену заштиту. Тим за инклузију формира се и на нивоу посебне радне јединице, за свако дете са сметњама у развоју и чине га: стручни сарадник, васпитач, родитељ и, по потреби, други сарадници и стручњаци ван установе.

Основни задатак тима је унапређивање квалитета рада са децом са сметњама у развоју у редовним васпитним групама кроз: формирање инклузивних тимова и ангажовање педагошких асистената - волонтера; прикупљање података о дечијем развоју и напредовању и његово праћење кроз дечији портфолио; развијање инклузивних програма и израду, остваривање и евалуацију плана индивидуализованог рада, индивидуалних образовних планова, као и пружање стручне подршке породици и сарадњу са одговарајућим институцијама у локалној и широј друштвеној заједници.

На нивоу Установе формиране су радне групе које функционишу на принципима тимског рада и баве различитом проблематиком везаном за унапређивање васпитно-образовног рада и развој Установе (Радна група за музичко васпитање – „Музичка читанка“, Радна група за физичко васпитање, Радна група за примену семинара „Растимо уз плес“, Радна група за естетско уређење простора). Проблематика којом се баве радне групе презентује се на Стручним активима по утврђеном плану.

4.8. Додатни, повремени и пригодни програми и облици рада

Зимовање и летовање деце реализује се у сарадњи са Центром дечјих летовалишта града Београда у њиховим одмаралиштима.

За сву децу Програмом су предвиђена и пригодна дружења у Установи и ван ње: посете, излети, организована зимовања, летовања, учествовања на општинским и градским јавним манифестацијама.

5. САРАДЊА СА ПОРОДИЦОМ

Програм полази од становишта да породица има кључну улогу у животу детета.

Упознавање са основним карактеристикама породице (социјални, културни, економски, образовни...) доприноси развоју сарадње на начин који одговара породици и доприноси остваривању основних циљева и задатака васпитно-образовног процеса.

Континуирана и смислена сарадња вртића и породице доприноси, како развоју детета и унапређивању рада васпитача тако и развоју родитељске улоге. Први корак у планирању сарадње представља упознавање могућности и очекивања породице.

Основни принципи сарадње са породицом:

- неговање партнерског односа,
- поштовање личности и улоге родитеља,
- широка понуда различитих могућности за укључивање родитеља,
- могућност избора,
- уважавање идеја родитеља,
- сарадња као процес који захтева време, стрпљивост и заједничку одговорност,
- професионални однос према информацијама добијеним од родитеља,
- поштовање приватности породице.

Важност предшколског периода у формирању личности детета и све више дилема које се постављају пред савремену породицу наметнула је потребу за садржајнијим и организованијим радом **Саветовалишта за родитеље**. У Саветовалишту се пружа помоћ родитељима ради изналажења решења за свако дете и сваку породицу као и пружање помоћи у превазилажењу тешкоћа са којима се сусрећу у вези са васпитањем деце. Стручни тим Саветовалишта чине психолози, педагози, социјални радник, сарадници за превентивну здравствену заштиту и сарадници за исхрану. Саветовалиште ради у посебном простору намењеном индивидуалним разговорима са родитељима.

Облици сарадње са породицом

Планирају се и реализују следећи облици:

1. Свакодневни контакти са родитељима

- размена информација;
- писане информације које прате живот и рад васпитне групе;
- упознавање са стручним часописима и новом литературом за децу и родитеље.

2. Дан отворених врата

Одржавају се најмање једном месечно уз планирано учешће свих профила стручних сарадника у ситуацијама када је то неопходно.

Васпитачи припремних група држе отворена врата једном недељно.

3. Родитељски састанци

Групни родитељски састанци одржавају се током године по потреби, а најмање два пута у току године. Они представљају прилику да се родитељи упознају са:

- организацијом живота и рада деце у групи у вртићу;
- програмом васпитно-образовног рада са децом;
- програмом сарадње са породицом;

- дечијим продуктима.

По потреби се одржавају и родитељски састанци са мањим групама родитеља, на иницијативу васпитача и родитеља везаних за зимовање, летовање, заједничке акције, прославе, актуелне проблеме у групи.

4. Непосредно укључивање родитеља у рад групе

Овај облик рада укључује индивидуално и групно учешће родитеља и других чланова породице:

- помоћ у прикупљању и изради дидактичких средстава, играчака и костима;
- учешће у припремама прослава, приредби, организацијама хуманитарних акција;
- оплемењивање и уређење простора вртића;
- реализација играоница и радионица за децу и родитеље; учешће у активностима и играма као посматрачи, партнери или носиоци активности (планирати у старијим јасленим и другим вртићким групама два пута годишње);
- укључивање у планирање васпитно-образовног рада.

У циљу успешније сарадње васпитачи периодично врше евалуацију облика сарадње са породицом.

6. САРАДЊА СА ДРУШТВЕНОМ СРЕДИНОМ

Планира се и реализује разноврсна сарадња са локалном заједницом. Неки од облика и садржаја сарадње су:

- Сарадња са Пријатељима деце Земуна - активности током «Дечје недеље», конкурс «Најлепше осликано Ускршње јаје»
- Сарадња са основним школама - заједничке активности предшколске установе и школе и међусобна сарадња стручних сарадника школа и вртића, васпитача и учитеља, организација родитељских састанака
- Сарадња са школама за децу са сметњама у развоју
- Сарадња са музичком школом «Коста Манојловић» - присуство деце из вртића централног дела општине јавним часовима и концертима ученика једном месечно
- Сарадња са дечјим позориштима и балетским студијама
- У оквиру априлске манифестације «Дани Београда» учешће одређеног броја деце на Дечјем маратону
- Организоване посете установама културе – библиотекама, музејима («Стара капетанија», «Завичајни музеј», «Етнографски музеј», «Музеј ваздухопловства»), организоване посете изложбама
- Повезаност са факултетима и школама за образовање стручних кадрова за рад у предшколским установама - реализација стручне праксе студената, праћење

- научно-теоријских достигнућа, присуство трибинама, предавањима и ангажовања професорског кадра у стручном усавршавању
- Сарадња са здравственим установама - Градским заводом за јавно здравље током октобра «Месеца правилне исхране», Домом здравља у априлу обележавањем Светског дана здравља, Институтом за јавно здравље Србије и Стоматолошким факултетом, у мају поводом Недеље здравља уста и зуба
 - Сарадња са Еко центром Земуна
 - учешће на градској манифестацији «Најлепше уређено двориште» и општинској «Најлепши Новогодишњи прозор»
 - организоване посете ботаничкој башти «Јевремовац»
 - Узајамне посете деце из Дечјег села и вртића «Веверица», током «Дечје недеље» и пролећа
 - посета деци на болничком лечењу дечјег одељења Земунске болнице, деце и васпитача вртића «Цврчак»
 - посета Дому пензионера «Бежанијска коса» деце и васпитача вртића «Пепељуга», «Абафи», «Златни бор»
 - сарадња са локалним спортским удружењима, и културно-уметничким друштвима
 - сарадња са месним заједницама у циљу побољшања услова боравка, уређења дворишта и других локалних ресурса у сарадњи са општинама
 - сарадња са штампаним и електронским медијима и др.

7. ПРАЋЕЊЕ И ВРЕДНОВАЊЕ ОСТВАРИВАЊА ПРЕДШКОЛСКОГ ПРОГРАМА

Праћење и вредновање остваривања Предшколског програма Установе одвија се у складу са Општим основама предшколског програма. Евалуација планираних програмских циљева, задатака и садржаја заснована је на посматрању, евидентирању, извештавању и информисању, који су у функцији преиспитивања васпитне праксе у односу на постављене циљеве и очекиване ефекте.

Планирање и евалуација у Установи реализује се на следећим нивоима:

- Установе у целини,
- тимова Установе,
- тимова вртића,
- васпитне групе,
- мање групе деце и појединачног детета.

Евалуацији се приступа као континуираном процесу, који током године обухвата преиспитивање и осмишљавање васпитне праксе како Установе у целини, тако и у односу на остваривање улога васпитача у функцији унапређивања и подстицања услова за дечји развој и напредовање, што резултира даљем развијању програма.

Евалуација васпитно-образовног рада у Установи се на следеће начине:

- непосредним увидом кроз посматрање и праћење реализације васпитно-образовног процеса,
- анализом педагошке документације,
- прикупљањем и анализом извештаја о реализацији одређених сегмената васпитно- образовног рада,
- применом различитих инструмената у функцији праћења (упитници, анкете...)

Праћење примене акредитованих програма и евалуација рада по темама и пројектима разматрају се како на нивоу тима Установе тако и на нивоу тимова вртића кроз:

- размену искустава на састанцима Тима,
- презентацијом и анализом ефеката у односу на дечји развој и напредовање у оквиру
- примене акредитованох програма, развијању тема и пројеката,
- анализу видео записа активности са децом и родитељима,
- извештавање о позитивним искуствима, али и о тешкоћама у реализацији програма,
- изложбе и анализу дечјих продуката из радионица,
- примену инструмената за евалуацију програма и др.

На нивоу васпитне групе (групе у целини, мање групе деце као и појединачне деце) васпитачи користе различите инструменте што представља извориште у даљем планирању васпитно-образовног рада. Основу процене чине инструменти за израду развојног нивоа групе, протоколи за посматрање, чек листе и скале процене, анализа дечијих продуката, исказа и др.

Полазну основу за евалуацију у целини представљају инструменти за самовредновање и вредновање васпитно-образовног рада Министарства просвете Републике Србије. У том смислу, основни задатак у односу на овај програмски задатак је континуелна примена инструмената како на нивоу Тимова установе тако и на нивоу тимова вртића и појединачних васпитних група у односу на постављене стандарде, уочавање снага и слабости и израда акционих планова за превазилажење уочених слабости и јачање снага. Применом инструмента медицинске сестре и васпитачи ће објективно и критички, индивидуално и током размене на нивоу тимова сагледавати квалитет свог рада и уочавати оне сегменте у којима је евидентан раскорак између постављених стандарда с једне стране и реалног стања васпитне праксе с друге стране.

ДИРЕКТОР
ПРЕДШКОЛСКЕ УСТАНОВЕ

ПРЕДСЕДНИК
УПРАВНОГ ОДБОРА

Јасмина Боуали Станојковић

Ксенија Крехов Радовић